

SLÖJDUPPGIFTER VIBYSKOLAN 2014 - 2015

Ettan: Smörkniv.

Ettorna inledde sina slöjdkarriärer med klassikern "smörkniv". Eleverna hämtade inspiration från foton av ett antal smörknivar av olika utformning och gjorde därefter en egen design på papper.

Syftet med uppgiften var att öva:

- Skapande av skiss och mall och överföring till materialet.
- Utsågning med kontursåg.
- Raspning, ibland bearbetning med stämjärn, filning och slipning med grovt, medelgrov och fint sandpapper.

Vi avslutade med att prova smörknivarna i skarpt läge.

Om eleverna hann göra klart huvuduppgiften så fick de jobba mer fritt under återstoden av terminen.

Tvåan: Kasperdocka

Klassen inledde terminen med uppgiften "kasperdocka".

Huvudet gordes ena terminen i trä och metallslöjden och kläderna tillverkades nästa termin i syslöjden. Eleverna designade först figurerna på papper och överförde sedan mallarna till bitar av lindträ för vidare bearbetning.

Syftet med uppgiften var att öva:

- Skapande av skiss och mall och överföring till materialet.
- Utsågning och grovbearbetning med stämjärn.
- Raspning, filning och slipning med grovt, medelgrov och fint sandpapper.

Lucia, kasperdocka, tvåan 2015

per.

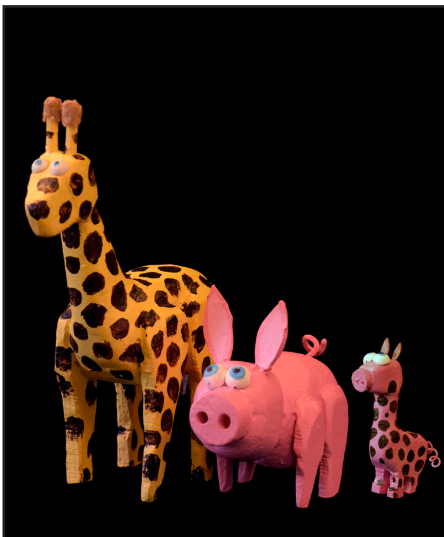
- Spackling och målning.
- I många fall skapande av delar i läder, metall och andra material.

Trean: Djur i trä

Klassen fick uppgiften "djur i trä" De utgick från foton i profil av diverse vilda och tama djur.

Syftet med uppgiften var att öva:

- Tolkning av ett djur i bild.
 - Skapande av skiss och mall och överföring till materialet.
 - Utsågning av kropp och ben med kontursåg.
 - Raspning, filning och slipning med grovt, medelgrov och fint sandpapper och därefter limning och spikning av ben, spackling och målning.
 - I många fall skapande av kroppsdelar i läder, metall och andra material.
- Om eleverna hann göra klart huvuduppgiften så fick de jobba mer fritt under återstoden av terminen.

Djur i trä, trean 2015

Fyran: Fågelholk

Fyrorna gjorde fågelholkar eller fågelbord.

De hämtade inspiration från en mängd bilder av fågelholkar/fågelbord i olika utformning. Därefter gjorde de en egen design eller utgick från en av förlagorna. Syftet med uppgiften var att öva design av fågelholken/fågelbordet och skapande av skiss och mall samt överföring av mall till materialet samt tillkapning av virket, gärna med gersåg eller gerstöd. De fick även lära sig infästning med lim och skruv. (normalt spikar man ju ihop en fågelholk men vi gjorde det lite mer avancerat som en övning

Fågelholk, fyran 2015

inför kommande uppgifter) Till slut fick de impregnera med linolja eller måla. Om eleverna hann göra klart huvuduppgiften så fick de jobba mer fritt under återstoden av terminen.

Femman: Kasperdocka.

Tvåor och femmor gjorde kasperdockor, tvåorna fick hjälp med den första utsågningen, femmorna gjorde det själva.

Huvudet gjordes ena terminen i trä och metallslöjden och kläderna tillverkades nästa termin i syslöjden. Eleverna designade först figurerna på papper och överförde sedan mallarna till bitar av lindträ för vidare bearbetning.

Syftet med uppgiften var att öva:

- Skapande av skiss och mall och överföring till materialet.
- Utsågning och grovbearbetning med stämjärn.
- Raspning, filning och slipning med grovt, medelgrov och fint sandpapper.

Kasperdocka, femman 2015

per.

- Spackling och målning.
- I många fall skapande av delar i läder, metall och andra material.

Sexan: Vägghylla.

Sexorna gjorde vägghyllor

De hämtade inspiration från ett antal bilder av vägghyllor i olika utformning, de hade även tillgång till profiler från olika epoker, barock, rokoko, empire osv. Därefter skapade de en helt egen design eller utgick från en befintlig hylla eller profil.

Syftet med uppgiften var att öva:

- Skapande av skiss och mall samt överföring till materialet.
- Kapning med gersåg eller gerstöd
- Framtagning av rundade former med kontursåg eller stämjärn.
- Raspning, filning och slipning med grovt, medelgrov och fint sandpapper.

Vägghylla, sexan 2013

per.

- Infästning med lim och skruv eller plugg.
- Impregnering med linolja, lackning eller målning.

Om eleverna hann göra klart huvuduppgiften fick de jobba mer fritt under återstoden av terminen.

Sjuan: Kopparskål och silverring

I sjuan var det dags för superklassikern "kopparskål"

Syftet med uppgiften var att öva:

- Formning av materialet med drivhammare i skålförm.
- Uppmjukning av kopparen med gasolbrännare.

- Slipning med smärgelduk.
- Skapande av botten till skålen från ett stål- eller mässingsrör, alltså sågning med bågfil, filning och slipning.
- Infästning av botten medelst hårdlödning.
- Polering.

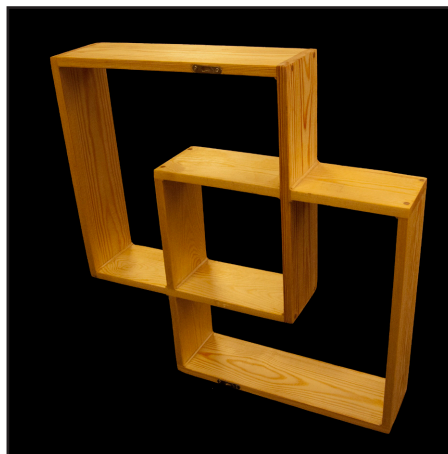
Kopparskålar, sjuan 2014

När skålen var klar så var nästa uppgift att vika till och hårdlöda ett ämne till kopparring, ämnet rundades på en ringregel och filades, slipades och polerades till en ring. När de lärt sig tekniken fick de göra samma sak i silver.

Om eleverna hann göra klart huvuduppgifterna fick de jobba mer fritt i metall under återstoden av terminen. Lämpliga uppgifter kunde vara hängare, ljusstakar, mobiler, grillspett, smycken, mm.

Åttan: Vägghylla. Se sexan.

Både sexor och åttor gjorde vägghyllor. Åttorna med mer avancerad teknik i infästningarna och lite större krav på finish

Vägghylla, åttan 2014

Nian: Arbete i valfri teknik.

Niorna fick själva välja vad de ville göra och om de vill jobba i trä eller i metall. Upplägget föll ut väl, det har arbetats koncentrerat och blivit stor spridning på deras slöjdföremål. De tillverkade: Silverringar, stora kop-

parkålar, kaross till elbil, brännbollsslagträ, biljardbord, biljardkö, de gjuter i tenn och smider knivar mm.

:Kopparring och silverring, Nian 2015

Elevens val film & foto.

Vi började med att titta på kamerans slutare bländare och sensor och hur de litar ihop i kamerans olika lägen. Sen fick eleverna ett antal övningar främst för manuellt läge. Varje moment var utformat för att belysa vad en viss kombination av inställningar ger för fotografiska möjligheter. Eleverna fick även testa extern blix med paraply och bekanta sig med Photoshop.

I filmdelen så riggade vi en bluescreen och filmade lite agerande mot den, sen frilade vi eleven och stoppade in henne i en Megan Trainor video. Kul. Vi använde programmet After effects. Eleverna gjorde även egna kortfilmer och intervjuade kompisar som medverkade i vårterminens stora projekt, skolans egenproducerade musikal "Footloose".

Vi filmade med fyra kameror och fångade ljudet separat med en Zoom H6 porta. Efteråt gjorde vi en "multi cam edit" där vi mixade ihop de olika kamerorna och det separata ljudet. Slutprodukten skall bli en DVD att sälja på skolavslutningen.

Olle Berg

Footloose 2015

Smörknivar Vibyskolan 2013-15

Ettorna inledde sina slöjdkarriärer med klassikern "smörkniv". De hämtade inspiration från foton av smörknivar av olika utformning och gjorde därefter en egen design på papper. Syftet var att öva: Skapande av skiss och mall, Sågning med kontursåg. Raspning, ibland

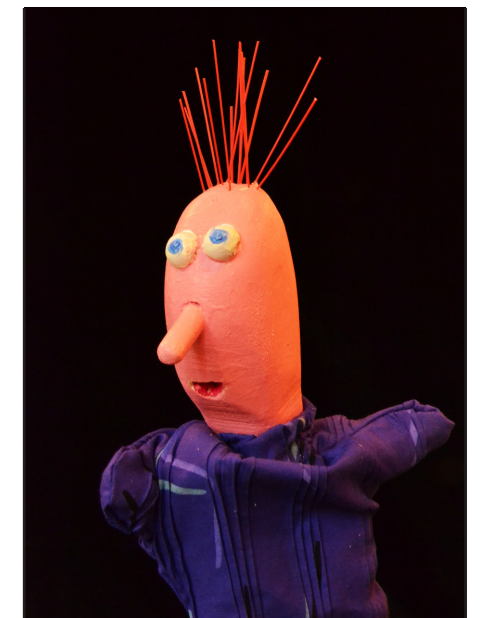
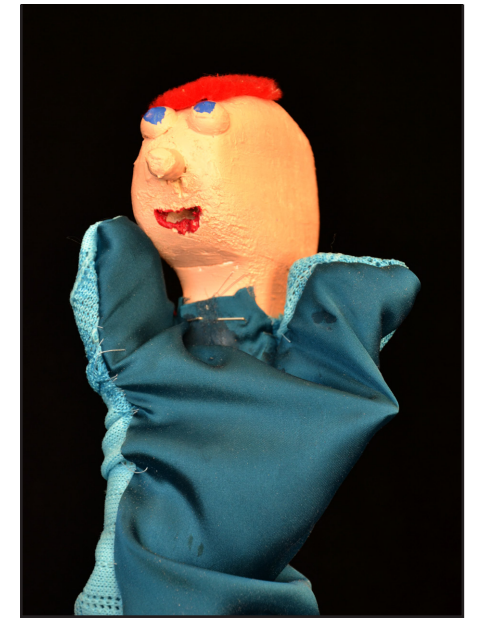
bearbetning med stämjärn och fil, Sedan slipning med grovt, medelgrovt och fint sandpapper. När dom var klara med huvuduppgiften så fick de jobba mer fritt under återstoden av terminen. Det var två ettor per termin så det blev många smörknivar.

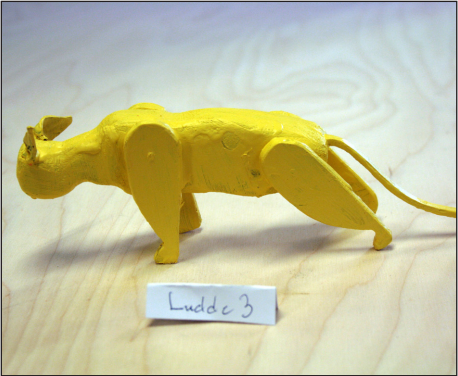
Olle

K A S P E R D O C K O R

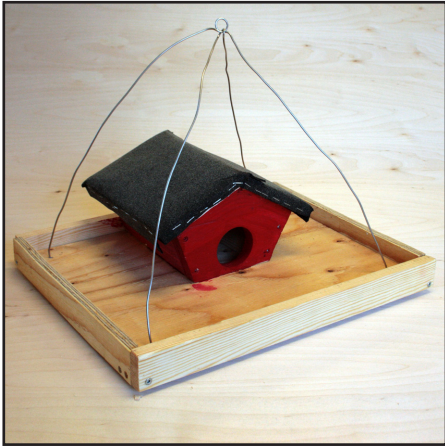
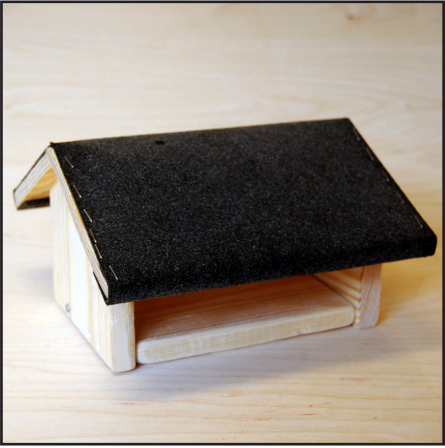
Tvåor, Vibyskolan, vårterminen 2015

Fågelholkar och fågelbord

fyror Vibyskolan

KASPERDOCKOR

Femmor, Vibyskolan, vårterminen 2015

VÄGGHYLLA I TRÄ

Vibyskolan 2013

Sexorna jorde vägghyllor hösten 2013.

Syftet med uppgiften var att öva:

- Lägesanalys, var fanns det plats för och behov av en hylla? Borde hyllan vara hög eller bred?
- Räkneövning, varje elev fick av kostnadsskäl disponera en begränsad mängd virke. Hur bred respektive hög kunde då hyllan bli?
- Skapande av skiss och mall i beaktande av ovanstående.

Till hjälp vid skissarbetet fick eleven ett rikligt urval profiler från olika tidsepoker. Eleven kunde givetvis även designa hyllan helt efter eget huvud.

- Överföring av mall till virke.

-Tillkapning av virke i gersåg.

-Utsågning med kontursåg, vid behov kompletterat med bearbetning med stämjärn.

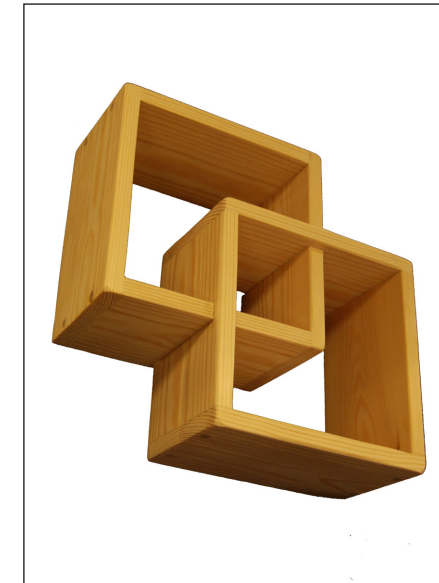
-Att få till en fin yta genom att gå från grov till allt finare bearbetning av materialet. Alltså raspning, filning och slipning med grovt, medelgrov och fint sandpapper.

-Försänkning av skruvskallar och pluggning.

-Att göra en mycket stark infästning av hyllorna genom att kombinera lim och skruv.

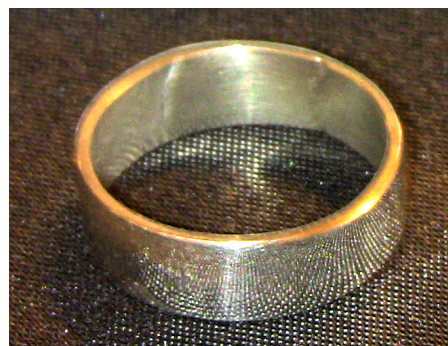
-Ytbehandling, förslagsvis impregnering med linolja.

Olle

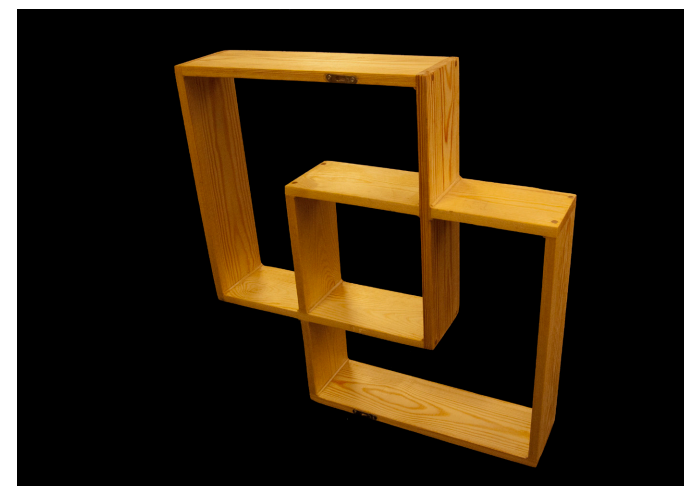
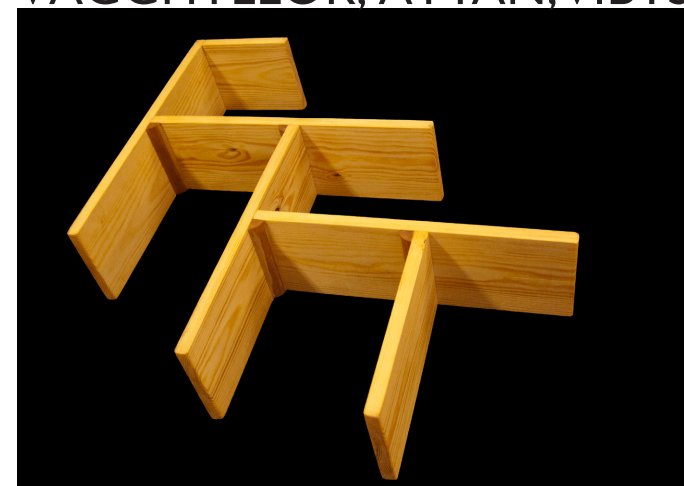
Vägghyllor, Vibyskolan 2013

KOPPARSKÅLAR OCH RINGAR

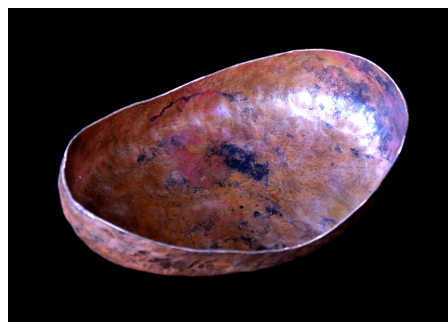
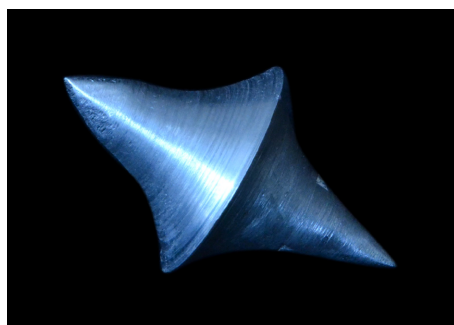
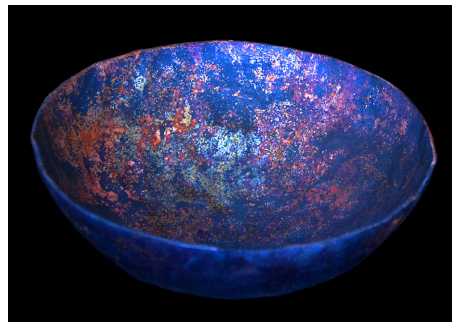
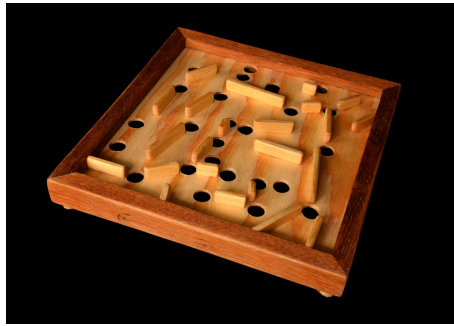

KOPPARSKÅLAR, VIBYSKOLAN 2013

VÄGGHYLLOR, ÅTTAN, VIBYSKOLAN, HÖSTTERMINEN 2014

VIBYSKOLAN, NIAN, VALFRIA UPPGIFTER, VÅRTERMINEN 2015

TANKAR OM TRÄ & METALLSLÖJD.

Så här tänker jag rörande uppgifternas utformning och betyssättning:
-I alla årskurser vill jag ha en större uppgift som alla eleverna i klassen gör. Det ger uppgiften en "rörelseenergi" som hjälper eleverna att slutföra arbetet, vilket jag tycker är väldigt viktigt i sig. Man slipper hamna i läget "jag vill inte göra någon lastbil längre" och så åker en halvfärdig grej i högen för spillvirke. När huvuduppgiften är klar får eleverna själva välja vad de vill göra. givetvis i beaktande av återstående tid, kompetensnivå och materialåtgång.

Hur skall då en bra uppgift vara utformad?

-Den skall vara en utmaning men inte för svår, och det skall gå att genomföra uppgiften utan allt för avancerade verktyg. Undantaget är att klyva plankor på längden och kapa plywood-skivor, det brukar jag hjälpa till med i bandsågen.
-Uppgiften skall ge materialkänsla och förbereda för kommande svårare uppgifter. Har man en gång i ettan gett en smörkniv en fin finnish så kommer man förhoppningsvis ihåg processen resten av livet. En relief ger kännedom om hur trä bär sig åt vid bearbetning med stämjärn och leder vidare mot en svårare uppgift som kasperdocka. En fågelholk i fyran, med lite överkurs i infästningarna, leder vidare mot en vägghylla i sexan, osv. Eleverna skall avspänt kunna bekanta sig med teknikerna innan någon betygspress sätter in.
-En bra uppgift har ofta en grundkonstruktion som går igen, men den ger alltid stort utrymme för variationer eller egen design.

Inför alla uppgifter får eleverna se ett rikt urval exempel på det som uppgiften gäller. De kan sen välja att lägga sig nära någon av förlagorna, de kan göra en mix av flera förlagor, eller de kan göra en helt egen design. Oftast skall de göra en mall, förlagorna är små så det går inte att kalkera, det är ju också roligare om man har ritat själv. Kör det ihop sig helt så hjälper jag till. Vad gäller design så kommer jag ibland med förslag, men är tydlig med att det är eleven som avgör hur det skall se ut. Vad gäller det tekniska så kan jag vara mer besämd, de går ju i skolan och bör lära sig tekniker som fungerar. Jag vill att även de yngre eleverna verkligen bearbetar virket. Jag kan vara ganska envis med att dom skall raspa, fila och slipa, men dom köper det för dom märker att jag bryr mig. Det brukar bli en väldig fart på slöjdandet och dom blir väldigt stolta när resultatet blir fint. Att vara allmänt "kreativ" och spika ihop träbitar från spillvirkeshögen kan vara ok. när huvuduppgiften är klar.

Skolverket skriver:

Eleven kan på ett välutvecklat och väl genomarbetat sätt formge och framställa slöjdföremål i olika material utifrån instruktioner och egna initiativ.

-Ett besök på möbelmässan ger vid handen att formgivning inte är lätt. Jag förväntar mig inte att eleverna skall leverera egen formgivning av *alla* sina föremål. Många traditionella slöjdföremål har genom tiden fått former och funktioner som är svåra att överträffa. Att en elev i en slutuppgift lägger sig nära ett sådant föremål ser jag inte som något negativt.

Skolverket skriver:

Eleven kan ge välutvecklade omdömen om arbetsprocessen med god användning av slöjdspecifika begrepp och visar då på enkla samband mellan form, funktion och kvalitet. Dessutom tolkar eleven slöjdföremåls uttryck och för då välutvecklade resonemang med kopplingar till egna erfarenheter samt trender och traditioner i olika kulturer.

-Viktigt. Samtidigt glömmar vi inte att slöjd är ett praktiskt ämne.

Skolverket skriver:

I slöjdarbetet kan eleven använda handverktyg, redskap och maskiner på ett säkert och ändamålsenligt sätt med precision.

-Precision i arbetet och bra ytfinish krävs för höga betyg. Av hälsoskäl är utbudet av färgsorter begränsat. Plastfärg kan vara rätt till en kasperdocka i femman, men tveksamt till en välarbetad hylla. Det är även svårt att bedöma precisionen i ett målat föremål där eventuella missar kan ha spacklats över. Har man lyckats är det klokt att olja, vi har ju tillgång till utmärkt kvistfritt virke.

Även virkets dimensioner är viktiga, blir föremålet tillräckligt starkt? Eller blir det kanske för kraftigt och ser klumpigt ut? Är infästningarna snygga och tillräckligt starka?

Sammanfattningsvis, vad gäller själva snickrandet, så tittar jag vid betygsättningen på:

Design, funktion, virkesval, precision i bearbetningen av virket, infästningarnas svårighetsgrad och precision, självständighet i arbetet och arbetstempo samt val av och utförande av ytbehandling.

Det gäller alltså att lyckas på flera olika sätt för att betyget skall bli bra.

Skolverket skriver:

Dessutom kan eleven systematiskt pröva och ompröva hur material och hantverkstekniker kan kombineras med hänsyn till föremålens form och funktion. Under arbetsprocessen formulerar och väljer eleven handlingsalternativ som leder framåt.

-Förväntningarna på självständighet i arbetet ökar successivt. Men inte heller i åttan och nian skall elever med sikte på de högsta betygen vara rädda för att fråga. Det viktiga är att de tillgodogör sig undervisningen och självständigt tillämpar de nya kunskaperna, men vill man ha ett A kan man ju inte fråga om precis allting.

Olle Berg

